HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שופעות דם ובאות דיין כל ימי עיבורן ודיין כל ימי מניקותן דברי ר"מ רבי יוסי ור' יהודה ורבי שמעון אומרים לא אמרו דיין שעתן אלא בראייה ראשונה אבל בשניה מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה: ואם ראתה ראשונה וכו': א"ר הונא קפצה וראתה קפצה וראתה קפצה וראתה קבעה לה וסת למאי אילימא לימים הא כל יומא דלא קפיץ לא חזאי אלא לקפיצות והתניא ^א^כל שתקבענה מחמת אונס אפילו כמה פעמים לא קבעה וסת מאי לאו לא קבעה וסת כלל לא לא קבעה וסת לימים לחודייהו ולקפיצות לחודייהו ^ב^אבל קבעה לה וסת לימים ולקפיצות לימים לחודייהו פשיטא אמר רב אשי כגון דקפיץ בחד בשבת וחזאי וקפיץ בחד בשבת וחזאי [ובשבת קפצה ולא חזאי] ולחד בשבת חזאי בלא קפיצה מהו דתימא איגלאי מילתא למפרע דיומא הוא דקגרים ולא קפיצה קמ"ל דקפיצה נמי דאתמול גרמא והאי דלא חזאי משום דאכתי לא מטא זמן קפיצה לישנא אחרינא א"ר הונא ^ג^קפצה וראתה קפצה וראתה קבעה לה וסת לימים ולא לקפיצות היכי דמי ^ד^א"ר אשי דקפיץ בחד בשבת וחזאי וקפיץ בחד בשבת וחזאי [א] (א)(ובשבת קפצה ולא חזאי) ולחד בשבת (ב)(אחרינא) חזאי בלא קפיצה דהתם איגלאי מילתא דיומא הוא דקא גרים: **מתני'** אע"פ שאמרו דיה שעתה ^ה^צריכה להיות בודקת חוץ מן הנדה והיושבת על דם טוהר ^ו^ומשמשת בעדים חוץ מיושבת על דם טוהר ובתולה שדמיה טהורים ^ז^ופעמים צריכה להיות בודקת שחרית ובין השמשות ^ח^ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה יתירות עליהן כהנות ^ט^בשעה שהן אוכלות בתרומה (ג)רבי יהודה אומר אף בשעת עברתן מלאכול בתרומה: **גמ'** חוץ מן הנדה דבתוך ימי נדתה לא בעי בדיקה (ד)הניחא לרבי שמעון בן לקיש דאמר אשה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבתה ואין אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדתה שפיר אלא לרבי יוחנן דאמר ^י^אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדתה תבדוק דילמא קבעה לה וסת אמר לך רבי יוחנן ^כ^כי אמינא אנא היכא דחזיתיה ממעין סתום אבל חזיתיה ממעין פתוח לא אמרי: והיושבת על דם טוהר: קס"ד מבקשת לישב על דם טוהר הניחא לרב דאמר (ה)^ל^מעין אחד הוא התורה טמאתו והתורה טהרתו שפיר אלא ללוי דאמר שני מעינות הם תבדוק דילמא אכתי לא פסק ההוא מעין טמא אמר לך לוי הא מני

בית

רש"י

שופעות. לאו דוקא: **קפצה.** הוי אונס: **קפצה וראתה.** ג' פעמים קבעה לה וסת כדמפרש ואזיל: **אילימא לימים.** כגון קפצה באחד בשבת וראתה וקפצה באחד בשבת וראתה וכן שלישית קבעה לה וסת באחד בשבת וכל זמן שתראה עוד באחד בשבת ואפילו בלא קפיצה דיה שעתה ואם הגיע אחד בשבת ולא בדקה עצמה טמאה מספק דאורח זמנו הוא בא כל יומא באחד בשבת: **דלא קפיץ לא חזאי.** אלמא לאו וסתה הוא: **אלא לקפיצות.** כיון דראתה שלש פעמים על ידי קפיצה הורגלה לראיית קפיצה ובכל יום שתקפוץ מחזקינן לה ברואה ואם לא בדקה טמאה ואפילו שאר ימות שבת: **לימים ולקפיצות.** כל אחד בשבת שתקפוץ מחזקינן לה ברואה דזמנה הוא לראות באחד בשבת על ידי קפיצה: **לימים לחודייהו פשיטא.** דלא קבעה: **דיומא הוא דקא גרים.** ויהא באחד בשבת וסתה אפילו בלא קפיצה: **קמ"ל.** הא דאמר דלא קבעה וסת לימים דקפיצה דאתמול גרמה לראייה דהאידנא ואין לה וסת באחד בשבת בלא קפיצה ולא לקפיצה בלא אחד בשבת מדלא חזיא מאתמול: **מתני' אע"פ שאמרו דיה שעתה.** באשה שיש לה וסת: **צריכה להיות בודקת.** בכל יום שחרית וערבית כשאר נשים: **חוץ מן הנדה.** משראתה יום אחד טמאה שבעה ואינה צריכה בדיקה כל שבעה שהרי בלא ראייה היא טמאה: **והיושבת על דם טוהר.** דלמה לה בדיקה אפילו תראה דם טהורה היא: **ומשמשת בעדים.** אע"פ שיש לה וסת צריכה לשמש בעדים ולבדוק לפני תשמיש ולאחר תשמיש: **ובתולה שדמיה טהורין.** ד' לילות דהיא אינה צריכה לשמש בעדים שהרי דמה טהור ואפילו נשתנו מראה דמיה הואיל ושמשה אמרינן דמשום תשמיש נשתנה אבל שחרית וערבית היכא דלא שמשה (א) אחר בעילה ראשונה צריכה בדיקה כדמפרש בגמרא [ע"ב] שמא נשתנו מראה דמים שלה: **ופעמים צריכה להיות בודקת.** כל אשה: **שחרית ובין השמשות.** שחרית להכשיר טהרות של לילה ערבית להכשיר טהרות של יום כדאמרינן טעמא בריש פירקין [ד:]: **לשמש את ביתה.** עם בעלה: **גמ' מתוך ימי זיבתה.** כגון ראתה בראש חודש וחזרה וראתה בט"ו לחודש כשעומדת בימים שהיא ראויה לזיבה דהיינו י"א יום שבין נדה לנדה וחזרה וראתה בראש חודש ובט"ו לחודש וחזרה וראתה בט"ו לחודש ולא ראתה בראש חודש שלפניו שקבעה לה וסת לט"ו בחודש ומצטרפין תרתי ראיות דימי זיבה להך ראייה לקביעות וסת: **ואין אשה קובעת לה וסת בימי נדתה.** כגון ראתה בראש חודש וחזרה וראתה בחמישי בחודש דהיינו בימי נדות וחזרה וראתה עוד פעמים בחמישי בחודש לא קבעה וסת שאין ראיית ימי נדה ראייה לקבוע שהיא עלולה לראות בימי נדותה: **שפיר.** קתני במתניתין דלא בעיא בדיקה דאי לטמויי טמאה היא ואי לקבוע וסת ולידע אם תשנה וסת שלשה פעמים ליום אחר שאינה למודה עד עכשיו הא אמרת דלא קבעה: **ממעין סתום.** כדמפרש אליבא דר' יוחנן בשילהי פ' בנות כותים (לקמן דף לט:) כגון דחזאי ריש ירחא וריש ירחא ועשרים וחמשה וריש ירחא דהוה ראייה בתרייתא בימי נדותה דאפילו הכי הוה קביעות וסת בריש ירחא כדמפרש התם דאמר וסתה בריש ירחא קבעה והא דאקדים וחזאי דמים יתירי איתוספו בה דהא ודאי קבעה משום דתחילת הוסת הוחזק ממעין סתום וגם ראייה אחרונה חשבינן לה כמעין סתום כדאמר הא דאקדים דמים הוא אבל ממעין פתוח כגון שהראיות הראשונות של וסת (ב) יהו בתוך ימי נדה כי מתניתין (ו)(דלא מיירי בתחלת נדה דהא לא מפליג בה מידי אלא סתמא קתני חוץ מן הנדה) הילכך לא בעיא בדיקה בימי נדות שהרי נפתח מעינה ואפילו היא רואה לא תקבע וסת. לישנא אחרינא ממעין סתום שראתה היום ופסקה וחזרה וראתה ברביעי או בחמישי לנדתה אבל ממעין פתוח כגון שלא פסקה וראתה א' ב' ג' ד' לחודש וראתה פעם שניה בד' בחודש וכן שלישית לא מהניא ראייה דרביעי בחודש דנדות קמא למיקבע ומתניתין במעיין פתוח (ג) וראשון ישר בעיני: **מבקשת לישב.** כשכלין ימי לידה כגון בשביעי לזכר או יום י"ד לנקבה לא בעיא בדיקה דהא אפילו אינה רואה היא טמאה: **הניחא לרב דאמר.** בפרק בנות כותים (לקמן דף לה:): **מעין אחד הוא.** דם הבא בתוך ז' של לידה ודם הבא לאחר שבעה ממעין אחד הוא: **התורה טמאתו.** תוך שבעה לזכר וי"ד לנקבה: **והתורה טהרתו.** כל ימי הטוהר: **שפיר.** קתני מתניתין דלא בעיא בדיקה דהא בין פסקה ובין לא פסקה טמאה היום וטהורה למחר: **אלא ללוי דאמר שני מעיינות הן.** נפתח הטמא כל ימי הלידה ונסתם הטהור ולסוף שבעה לזכר וי"ד לנקבה נסתם הטמא ונפתח הטהור ואוקימנא התם דשופעת מתוך שבעה לאחר שבעה ס"ל ללוי דאפילו בשמיני לעולם היא טמאה עד שתפסוק דהא לא נסתם הטמא תבדוק בשביעי דילמא וכו':

ב"ש

תוספות

אלא לקפיצות והתניא כו'. פרש"י לקפיצות לחודייהו וקשה דאם כן לישני בסמוך לא קבעה וסת לימים אלא לקפיצות לחודייהו ולמה חוזר מסברתו ובסמוך נמי דפריך לימים פשיטא לישני דלא קבעה וסת לקפיצות לחודיה כדקס"ד מעיקרא ונראה לפרש אלא לקפיצות אף לקפיצות דהיינו לימים עם קפיצות אבל קפיצות לחודייהו פשיטא להש"ס דלא קבעה:

קפצה וראתה. (ד) ג' זימני גרסי' כדאמרינן [בהבא על יבמתו] (יבמות דף סד:) דבוסתות סתם לן תנא כרשב"ג לקמן פרק האשה (דף סג.) דתנן אין האשה קובעת וסת עד שתקבענו ג' פעמים:

ממעין סתום. פירש רש"י כגון דחזאי ריש ירחא וריש ירחא וכ"ה בירחא וריש ירחא ומעין פתוח כגון שהראיות הראשונות של וסת היו בתוך ימי נדה (ז)(או כ"ה בירחא וריש ירחא) או ריש ירחא וה' בירחא וכן בשניה ובשלישית חזאי חמש בירחא ולא חזאי ריש ירחא וא"ת ולרב פפא דמפרש (ה) שילהי בנות כותים (לקמן דף לט:) ריש ירחא וחמש בירחא תרי זימני ובשלישי חמש בירחא ולא חזאי ריש ירחא דקבעה לה וסת בה' בירחא ברביעית קשה אליביה מתניתין לרבי יוחנן וי"ל דאיהו יפרש מעין פתוח דחזאי שלשה זימני ריש ירחא וחמש בירחא ולמאי (ו) דפריש לקמן דר"פ איירי דחזאי ג' זימנין ריש ירחא וחמש בירחא דהאי נמי מקרי מעין סתום יפרש מתני' מעין פתוח כפירוש אחר דרש"י דפירש שראתה א' ב' ג' ד' רצופים בג' חדשים ראשונים:

אלא

מסורת הש"ס

א) רש"ל מ"ז, ב) ר"מ מ"ז, ג) לעיל ו., ד) [לקמן נט:], ה) [לקמן לה: וש"נ], ו) רש"ל מ"ז ועיין רש"א [בשם מורינו ורבינו הרב הגאון המפורסם מוהר"ר שאול נר"ו אב"ד דק"ק אמשטרדם וז"ל הגאון נר"ו. ע' במהרש"א שהאריך לקיים הנוסחא הישנה בפירוש דחוק ולולי דברי הגאונים יש לקיים הנוסחא הישנה בפשיטות דודאי פירוש תחלת נדה דקאמר רש"י היינו תחלת וסת והוצרך לפרש דלא תקשי היכי קתני נדה אינה צריכה בדיקה הא זמנין דצריכה לבדוק כגון בתחלת וסת שהיא רוצה לקבוע וסת וחזאי ריש ירחא וה' בירחא וריש ירחא דצריכה בדיקה בה' בירחא שמא תראה פעם ג' בה' בירחא לחוד וכמ"ש התוס'. לכך פי' רש"י דודאי תנא דמתני' לא מיירי בתחלת וסת דהא סתמא קתני חוץ מן הנדה וקאי אלעיל דקתני אע"פ שאמרו דיה שעתה והיינו אשה שיש לה וסת כדפירש"י והא קתני צריכה להיות בודקת חוץ מן הנדה וכיון דלא מפליג תנא מידי מסתמא הך דחוץ מן הנדה קאי אהך דדיה שעתה דלעיל דמיירי שיש לה וסת קבוע א"כ ודאי מיירי תנא דמתני' במעין פתוח מש"ה אינה צריכה בדיקה דלא אהני לה מידי ובהכי אתו דברי רש"י כפשוטן בלי שום גמגום וק"ל. ע"כ דברי הרב הגאון נר"ו ודברים ברורים הם למבין], ז) ס"א אינו,

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ובתולה שדמיה וכו' אחר בעילה ראשונה. נ"ב ללשון ראשון שפירש"י בגמ' לאו דוקא שלא שמשה כלל אחר בעילה ראשונה דאפילו שמשה אלא שהיום לא שמשה ועסקה בטהרות וק"ל: (ב) ד"ה ממעין וכו' של וסת הוו בתוך ימי נדה: (ג) בא"ד וראשון ישר. נ"ב וכן מוכח לקמן דף לט ע"ב ע"ש: (ד) תוס' ד"ה קפצה וראתה ג' זימני. נ"ב ע"ל בסוף פ' בנות כותים דף לט ע"ב כתבו התוס' בד"ה אלמא דהתלמוד לא חש להזכיר תלתא זימני: (ה) ד"ה ממעין וכו' שילהי בנות. נ"ב עיין בתוס' בד"ה אלמא: (ו) בא"ד ולמאי דפרישית לקמן דרב פפא:

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה קפצה וראתה ג' זימני גרסינן וכו'. ע"ל לט ע"ב תוספות ד"ה אלמא:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' ובשבת קפצה ולא חזאי. נ"ב ל"ג לה וכן הוא בכל הפוסקים ואף הרמב"ם שמפרש דפליג אלישנא קמא מפרש דמיירי כך ועיין במגיד משנה:

עין משפט נר מצוה

צא א מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הלכה ה סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סימן קפט סעיף יז:

צב ב מיי' שם וע"ש בהשגות ובמ"מ טוש"ע שם סעיף יח:

צג ג ד מיי' שם וע"ש במ"מ טוש"ע שם סעיף יז:

צד ה מיי' פ"ד מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ו סמג לאוין קיא:

צה ו מיי' שם הלכה ז ופ"ד מהל' איסורי ביאה הל' טז וע"ש סמג שם טוש"ע י"ד סי' קפד סעיף א וסימן קפו סעיף א:

צו ז מיי' פ"ד מהלכות משכב ומושב הל' ז טוש"ע י"ד סימן קצו סעיף ד:

צז ח ט מיי' שם הל' ז:

צח י כ מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל' ט וע"ש במ"מ סמג שם טור י"ד סי' קפט:

צט ל מיי' שם פ"ו הלכה א:

◆

מוסף רש"י

אף בשעת עברתן. אף בשעה שהם מסתלקות ומסיימות לאכול תרומה, צריכות לבדוק (לעיל ו.). **בתוך ימי נדתה.** בימים שהיא נדה (לקמן לט: עי"ש). **מעין אחד הוא.** דם הבא בימי לידה ודם הבא בימי טוהר ממעין אחד הן באין (לקמן לה:) **דם הבא** בשבועיים של נקבה שהוא טמא ודם הבא לאחר שבועיים שהוא טהור, ממעיין אחד הוא (סנהדרין פז:). **התורה טמאתו.** כל שבועיים, **והתורה טהרתו.** לאחר שבועיים וחזרה וטימאתו לאחר שכלין ימי טוהר (שם).

◆

תוס' הרא"ש

משום הכי קא דייק: **אלא** לקפיצות. פרש"י לקפיצות לחודייהו. וקשה לפירושו א"כ מאי פריך בתר ימים לחודייהו פשיטא לישני ליה דאתא לאשמועינן דלקפיצות לחודייהו לא קבעה לה וסת כדהוה ס"ד מעיקרא. וע"ק כיון דלא קאי האי דקאמר מעיקרא אלא לקפיצות הוה ליה לשנויי בתר דפריך ליה מברייתא אלא לקפיצות ולימים הלכך נ"ל הא דקאמר לקפיצות היינו לקפיצות עם הימים אבל לקפיצות לחודייהו הוה פשיטא ליה דלא קבעה מידי דהוה אימים לחודייהו: **אע"פ** שאמרו דיה שעתה צריכה להיות בודקת. הקשה הר' יעקב מאורלינש דהכא אמרינן דאע"פ דדייה שעתה צריכה להיות בודקת. וגבי י"א יום שבין נדה לנדה אשכחן איפכא דתנן פרק בנות כותים כל י"א יום בחזקת טהרה ואמרינן בגמרא למאי הלכתא אמר רב יהודה לומר שאינה צריכה בדיקה. ותניא התם בשומרת יום טמאה מעת לעת וי"ל דהנך הכא מן הדין כיון דדיין שעתן כ"ש דלא בעו בדיקה אלא משום שלא תשתכח תורת נדות. אבל גבי י"א יום או בחמישי תבדוק עכשיו תבדוק לאחר מכאן: **תבדוק** דלמא קבעה לה וסת. תמיה לי דבדיקה כזו לא אשכחן שתקנו חכמים שתהא אשה צריכה לבדוק שמא קבע לה וסת דא"כ אפילו אשה שאינה עסוקה בטהרות תבדוק בכל יום שמא תקבע לה וסת וצ"ע: **ממעין** פתוח לא אמרי. אלותו לשון שפרש"י כשהראיות ראשונות בימי נדה היינו פתוח קשה למאי דבעי למימר בסוף בנות כותים דאפילו כי האי גונא אמר רבי יוחנן א"כ תקשי ליה מתני' הלכך לשון שני עיקר: